

Slutrapport

Regionala strukturfondsprogrammen
Nationella regionalfondsprogrammet

Del 2 - Slutrapport

Avser hela projektperioden

1. Grundinformation

Projektnamn Ramprojekt för regionala företagsstöd i Västerbotten 2020-2022		Ärende-ID 20203232
Stödmottagare Region Västerbotten		Organisationsnummer 222000-2436
Redovisningsperiod fr.o.m 2023-03-01	t.o.m 2023-10-31	Lägesrapport nr. Slutrapport
Projektets startdatum 2020-01-01	Projektets slutdatum 2023-10-31	

1. Sammanfattning av projektet, dess aktiviteter, mål och resultat

Beskriv de aktiviteter som genomförts under hela projektperioden, hur dessa kopplats till målen samt vilka resultat det har lett till. Stäm av gentemot ert beslut.

Från och med den 1 januari 2019 gick verksamheten för företagsstöd över i vår regi efter att tidigare ha bedrivits hos Länsstyrelsen – en verksamhet de haft sedan de regionalpolitiska stödformerna lokaliseringssöd och glesbygdsstöd infördes på 1960-talet. Tack vare att personalen som jobbade med företagsstöd vid Länsstyrelsen tackade ja till övergång kunde organisationen i princip kvarstå. Det underlättade vid skapandet av detta aktuella ramprojekt.

Aktiviteter i projektet framgår ovan i lägesrapporten. Så här i efterhand kan vi konstatera att organisationen fungerat klanderfritt och att samtliga medlemmar i projektet skött sin del i projektet exemplariskt. Några projektmedarbetare har slutat och ersatts av nya duktiga medarbetare. Vi har alltså inom projektet löpande haft kontakt och erfarenhetsutbyten med såväl de deltagande företagen som andra intressenter i form av kommunernas näringslivsansvariga. Vi har varje år informationsutbyte med kommunerna där vi tar emot synpunkter och idéer till hur vi kan utveckla verksamheten gentemot vår primära målgrupp små- och medelstora företag i Västerbotten. Detta är en viktig aktivitet som ingår i "extern kommunikation/resultatspridning" respektive "utvärdering och lärande". Under pandemin har kostnaderna för dessa aktiviteter blivit lägre än budgeterat men trots det har aktiviteterna genomförts i nära full utsträckning – om än digitalt så har det skett med gott resultat.

Region Västerbottens administration av de ansökningar om stöd och sedermera utbetalningar (för de företag som beviljats stöd) har resulterat i att information om stödmöjligheter getts. Kommunernas näringslivsansvariga är viktiga personer för oss eftersom det är de som i många fall träffar potentiella sökande och därmed kan avråda dem från att söka likaväl som att de också kan uppmuntra många att ansöka och via dem har vi en effektiv informationskanal ut mot vår primära målgrupp.

Resultat

De förväntningar vi hade på projektets resultat vid ansökningstillfället var att ca 165 små och medelstora företag i Västerbotten genom ramprojektet skulle genomföra tillväxtinriktade investeringar som på sikt skapar ökad sysselsättning för män och kvinnor i Västerbotten, ökad omsättning och lönsamhet samt att nya marknadsmässiga innovationer utvecklas.

Projektets uppnådda resultat blev i slutändan 164 stöd till företag där satsningar planerades i enlighet med projektets syfte. Dessa stödärenden bestod av 153 unika företag och några enskilda ärenden har således beviljats till samma företag men för skilda investeringar. Glädjande nog har vår nyligen genomförda enkät till företagen visat på att hela 83 procent av företagen ökat sin omsättning tack vare investeringarna. Dessutom ledde investeringarna till att hälften av företagen nyanställt personal och att drygt 57 % kunnat öka sin lönsamhet redan så kort tid efter genomförda investeringar. Se bild 2 nedan.

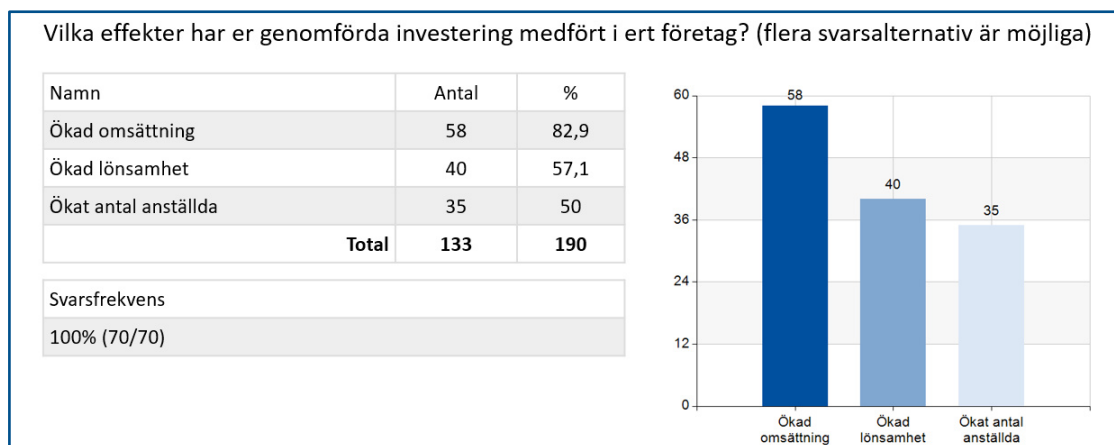

Bild 2. Uppföljning av effekter till följd av investeringarna i projektet. Källa: Enkät Region Västerbotten (oktober 2023).

När det gäller fördelningen av antalet investeringsärenden i projektet utifrån inland och kust så genomfördes 111 satsningar av företag i inlandet och 53 i kusten, se bild 3 nedan.

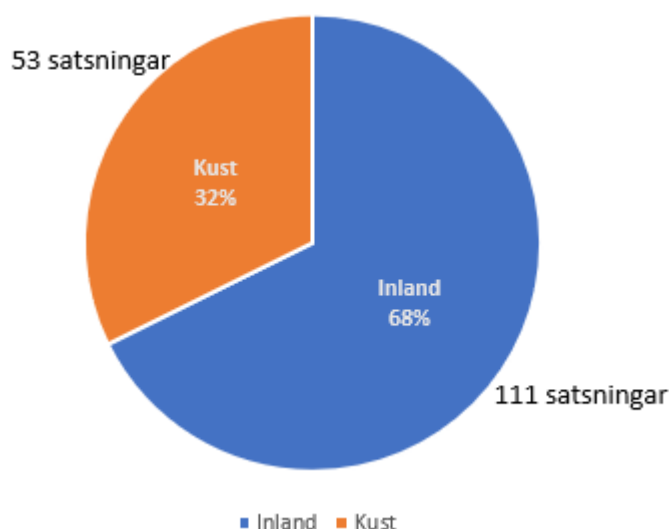

Bild 3. Fördelning inland och kust för alla 164 investeringar. Källa: Diver (Tillväxtverket).

Sett till fördelning kommunvis har antalet investeringar i största utsträckning ägt rum i Skellefteå där hela 36 olika satsningar från företag genomfördes via projektet, det är 22 procent av samtliga. Även i Lycksele och Norsjö har det gjorts många investeringar via projektet, se bild 4.

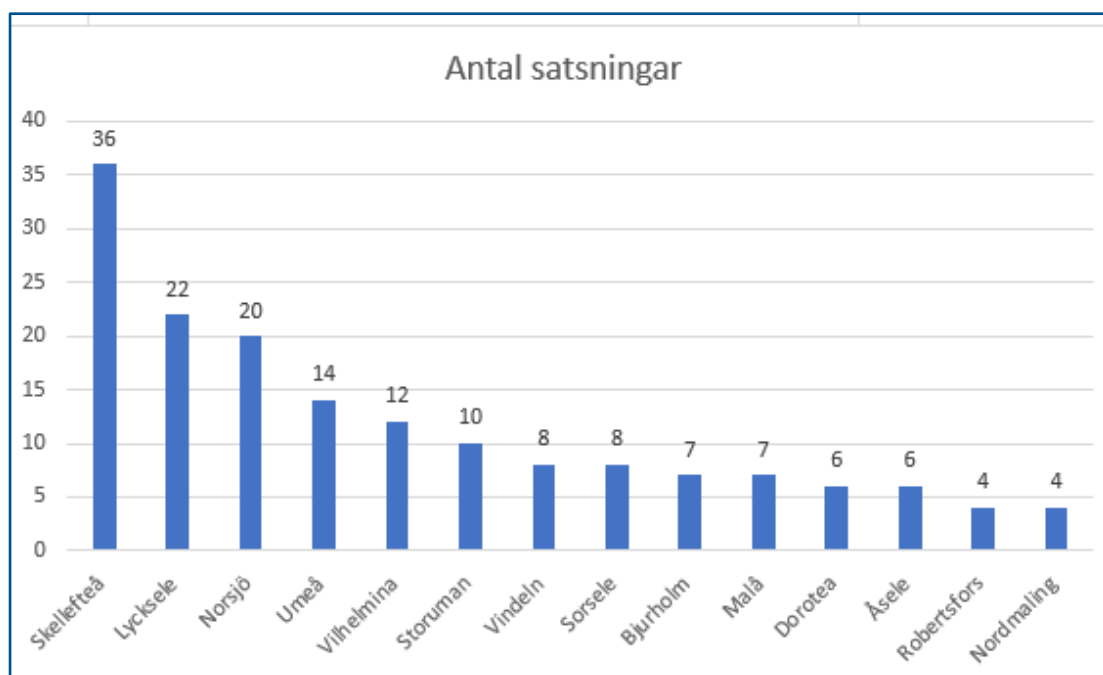

Bild 4. Kommunvis fördelning för genomförda investeringar. Källa: Diver (Tillväxtverket).

Bilden blir lite annorlunda när vi ser på hur stora investerade belopp som gjorts kommunvis. Skellefteå är fortfarande den kommun där det investerats mest och där har drygt 30 procent av totala storleken på investeringar genomförts. Likaså är Lycksele den kommun som kommer näst högst upp i listan. Däremot visar det sig att Norsjöföretagen inte investerat så kraftigt trots att antalet investeringar placerade kommunen på tredje plats. Istället är det i Vindeln och Vilhelmina det genomförts mer kraftfulla investeringar, vilket bild 5 nedan illustrerar.

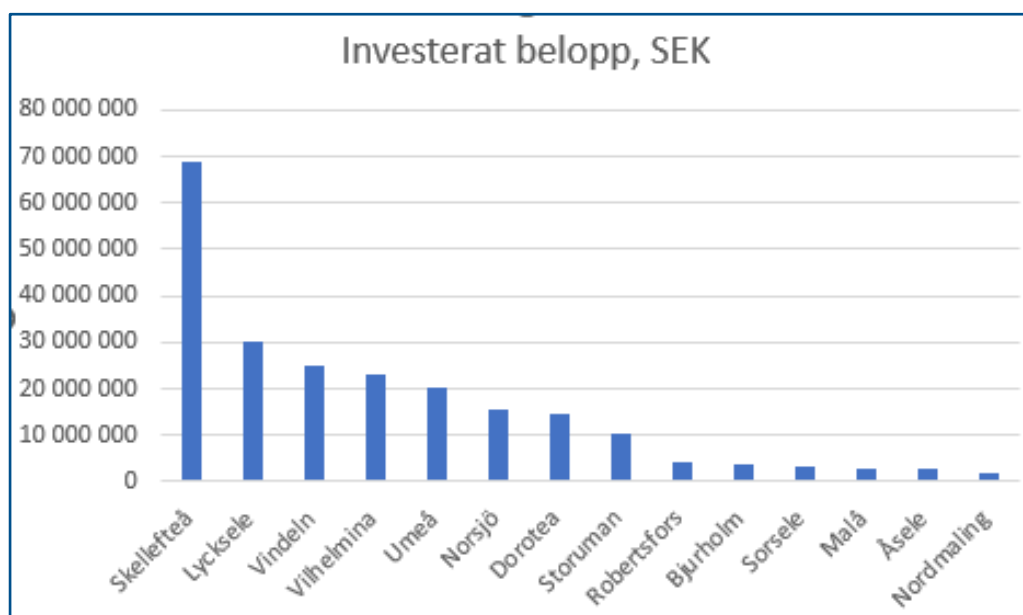

Bild 5. Kommunvis fördelning för genomförda investeringar. Källa: Diver (Tillväxtverket).

Skellefteå, Lycksele, Vindeln och Vilhelmina kommuner står i storleksordning för ca 65 procent av alla genomförda investeringar i Västerbottens län i projektet. Sannolikt är det i dessa kommuner som antalet sysselsättningsökningar kommer att vara som störst. Mer om det och om sysselsättningsökning går att läsa under nästa avsnitt (13) och avsnitt 16 i denna slutrapport.

2. Kommentera det slutliga utfallet av indikatorerna

Jämför ackumulerat utfall mot målvärde (se punkt 5 ovan) och kommentera eventuella avvikelser samt vilka lärdomar ni har dragit av detta.

Enligt beslut och ansökan var målet att nå **165** företag som ville satsa i tillväxtskapande investeringar och trots att projektet pågick i 3,5 år med aktiviteter (1 januari 2020—31 augusti 2023) nådde vi målet nästan exakt. Resultatet blev i slutändan **164** satsningar från deltagande företag varav 153 olika företag.

Antalet nystartade företag beräknade vi till **43** medan utfallet blev **35**. Detta är således något i underkant men projektets inriktning och syfte har inte varit att nå just nystartade företag så utifrån projektet är vi tillfreds med det resultatet.

När det gäller storleken på privata medfinansieringen var den vid projektstarten skattad till strax under **100 miljoner kr** medan det faktiska utfallet blev betydligt högre och uppgick till drygt **148 miljoner kr**. Det är ett bra utfall eftersom företagen själva således valt att satsa mer än vad vi hade förhoppningar om.

Indikatorn ”sysselsättningsökning i företag som får stöd” var beräknad till **181** heltidstjänster, vilket vi nu vid projektets slut ser att vi nådde med råge eftersom prognoserna från de aktuella företagen till slut summerade till hela **298** heltidstjänster (155 kvinnor och 143 män). Det faktiska utfallet från genomförd enkät framgår under nästa avsnitt.

Sista indikatorn i ert beslut är ”ökning omsättning i SME-företag” och enligt enkätsvaren från företagen har hela **83 procent** av företagen ökat sin omsättning tack vare investeringarna.

3. Beskriv hur ni arbetat med att sprida projektets resultat

Beskriv större informationsinsatser som utförts i samband med projektavslutet, projektets eventuella resultat samt hur EU:s medverkan har synliggjorts. Bilägg gärna eventuella utvärderingsrapporter.

Största informationsinsatserna har bestått av digitala möten med kommunernas näringslivsansvariga för att delge information om våra företagsstöd som ingår i ramprojektet. Vi har skickat ut EU-affischer både till våra kontrollanter i kommunerna och direkt till företagen för uppsättning av dem synligt vid entréer eller liknande där de syns tydligt för allmänheten.

Övriga informationsinsatser har varit e-postutskick till kommunernas näringslivskontor och information om EU:s medverkan i samtliga beslutsdokument till stödmottagarna, information på vår hemsida mm, se nedanstående länk till vår information på hemsidan.

<https://www.regionvasterbotten.se/finansiering/regionala-foretagsstod/eu-i-foretag>

4. Beskriv uppföljning, utvärdering och lärande

Utifrån Tillväxtverkets riktlinjer avseende utvärdering (3P och 3N) beskriv metoder och insatser för att följa upp och utvärdera projektet samt hur utvärderingen använts för att skapa ett lärande. Bilägg gärna eventuella utvärderingsrapporter.

Vi har använt oss av egenutvärdering i projektet, vilket står i beslutet från er att vi ska göra. Vi i projektet har tagit del av gällande riktlinjer för projektlogik, process samt kommunikation och lärande och har haft nytta av råden samt säkerställt att vi uppfyller dem genom hela projektets genomförandetid. Likaså har vi tydliga nyckelaktiviteter, använt oss av vad vi anser är rätt nyckelpersoner i projektet såväl inom vår interna organisation som inom den målgrupp vi vänder oss emot. Nyckeltal har vi redovisat ovan och just dessa fungerar utmärkt vid såväl handläggning som vid presentationer och diskussioner med representanter för målgruppen.

Vi har även anlitat ett konsultbolag för att genomföra en objektiv utvärdering av en av stödtyperna som ingår i ramprojektet, nämligen innovationsbidraget. Det är en stödtyp som introducerades i Västerbotten 2010 på den tiden när företagsstöden hanterades av Länsstyrelsen Västerbotten och som inte tidigare har utvärderats av ansvarig organisation. När bidraget introducerades öppnades även möjligheten att det företagsstödet skulle kunna ingå i ramprojekt, vilket ej tidigare var möjligt då innovationsfinansiering tidigare skedde via lån.

De innovationsbidrag som beviljats av Region Västerbotten under tiden för aktuellt ramprojekt har enligt konsultens bedömning möjliggjort för företag att genomföra aktiviteter för att utveckla deras innovationer. Stödet har där möjliggjort för företagen att genomföra exempelvis aktiviteter som att anlita externa konsulter, utveckla prototyper, testa och utveckla produkter, processer eller tjänster, färdigställa produkter eller tjänster, köpa in teknisk kompetens, anlita stöd för varumärkesskydd och samarbeta med spetskompetens. Konsulten har genomfört enkätundersökning och fallstudier som sammantaget tyder på att innovationsbidraget är väl utformat för att kunna stödja företagens konkreta aktiviteter utifrån företagens behov.

Konsulten bedömer också att innovationsbidraget har bidragit till konkreta resultat hos företagen och är anpassat till den utvecklingsfas som företagens innovation befinner sig i. Bland konkreta resultat som ramprojektet har bidragit till märks att de utvecklat piloter som kan testas på kund, tagit fram MVP:er som kan säljas och utvecklat mjukvaror. De konkreta resultaten handlar både om teknik- och marknadsutveckling och utvecklade förmågor hos entreprenörerna.

När det gäller innovationsbidragets effekter menar konsultbolaget att analyser av den totala omsättningsökningen visar att de företag som har erhållit innovationsbidrag samlat har utvecklats positivt, nästan fördubblat antalet anställda från 40 till 79 miljoner kronor och fördubblat sin omsättning från 46 till 92 miljoner kronor.

Ett mycket positivt utlåtande som vi tar med i fortsatt arbete med stödtypen. Det går att läsa om ytterligare observationer och rekommendationer som konsulten gör i bifogad rapport.

5. Diskussion och slutsatser

Beskriv vilka delar av projektet som varit framgångsrika och vilka delar som inte har fungerat lika bra. Ange orsaker och vilka lärdomar som uppstått till följd av detta.

En läxa vi lärt oss från tidigare ramprojekt är att vi behövde avsätta mer pengar till beslut om stöd än vad vi gjort tidigare. Tack vare att vi nu genomfört flera ramprojekt och kunnat se hur mycket som vi behöver lägga till i beslut, vilket vi använt oss av i det här ramprojektet gjorde det att vi nästan exakt nådde fullt utnyttjande. Med tanke på att vi startade projektet mitt under inledningen av pandemin som inträffade i början av 2020 befarade vi att deltagande företags planerade tillväxtskapande investeringar skulle bli inställda och påverka vårt projekt, men med facit i hand så lyckades företagen ändå att genomföra sina planerade investeringar i klart nöjaktig utsträckning.

Enkät till deltagande företag

I oktober i år skickades en enkät ut till de deltagande företagen för att ta reda på följande:

- Vilka effekter genomförd investering medfört i företagen
- Hur betydelsefullt stödet var för att företag skulle klara att genomföra satsningen
- Om investeringen medför sysselsättningsökning
- Investeringens påverkan på företags omsättning och lönsamhet
- Om företagen uppfattat att EU medfinansierat investeringarna inklusive kommentarer
- Hur ansökningsprocessen upplevdes och eventuella förbättringsförslag

161 enkäter distribuerades till företagens kontaktpersoner via e-postutskick med webbenkät-verktyget EsMaker. Av de 161 skickade e-postmeddelandena kom 125 fram och öppnades (77,6 %). Av de 125 öppnade e-postmeddelandena påbörjade 73 att fylla i enkäten medan 70 av dessa skickades in. Svarsfrekvensen uppgick därmed till **56 %** (70/125).

EU-informationen hade gått fram på ett nöjaktigt sätt. Hela 73 procent uppgav att de fått information om att företagsstöden varit medfinansierade av EU (51 företag av 70) medan endast tre företag svarade att de inte fått någon sådan information, se bild 6 nedan.

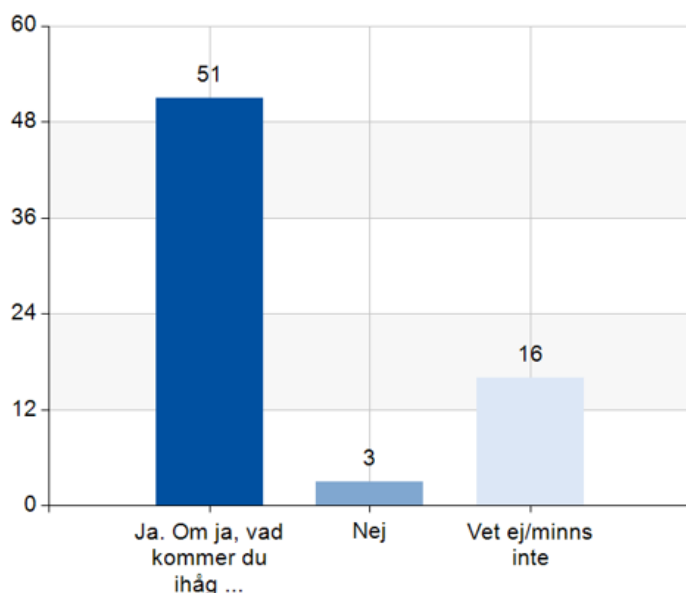

Bild 6. Fråga: **Fick ni information från Region Västerbotten att EU medfinansierat era investeringskostnader?** Källa: Enkät Region Västerbotten (oktober 2023).

Kommentarerna bland de som svarade jag var att informationen upplevdes av en stor majoritet som tydlig och bra, särskilt vid utbetalningstillfällena. Viss kritik kring bristfällig information

om EU:s medverkan vid ansökningstillfället, vilket tyvärr inte är något vi själva kan påverka eftersom ansökningarna görs via Min ansökan där vi på regionerna själva inte kan marknadsföra stöden med den information som vi själva skulle önska. Några exempel på de svar som gavs:

- *Efter ansökan fick vi en plansch som vi placerade synligt där det framkom att vi mottagit EU-stöd*
- *Fick informationen av vår handläggare samt att vi har satt upp en skylt som visar på att investeringen har EU stöd*
- *Vi har utgått från att EU medfinansierat då EU-logotypen finns på beslutsdokumentet*
- *Det fick vi reda på efter samtal med Agneta Sörman*
- *Fick information kring detta av näringslivsenheten i kommunen*
- *Vi blev uppringd och blev informerad att Eu är med och investerar i landsbygden*
- *Vi fick en poster som skickades med*
- *Fick veta att en del av medlen kom via EU*
- *Vi fick info att de ska skyltas och informeras om att de är eu-finansierat*

Angående hur **betydelsefull** stödet har varit var väldigt stor andel av uppfattningen att det varit väldigt betydelsefullt med stöd och i flera fall helt avgörande för att investeringen överhuvudtaget skulle kunna genomföras. I bild 7 nedan illustreras antalet svar där hela 86 % menade att stödet hade stor eller helt avgörande betydelse. Endast i ett enda svar framkom att stödet bara hade viss betydelse medan inget företag var av den uppfattningen att stödet inte hade någon betydelse alls.

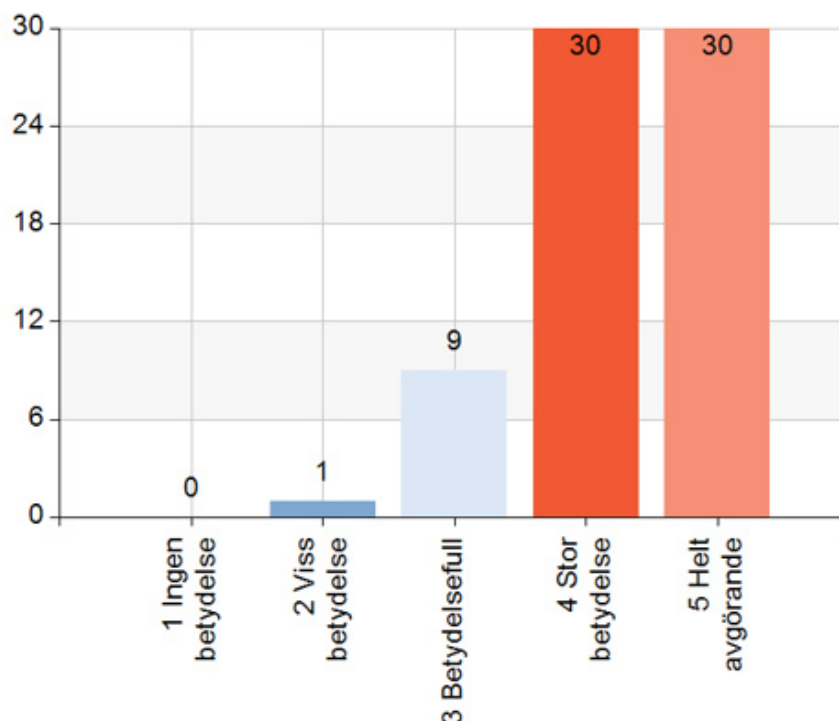

Bild 7. Fråga: **Värdesätt på en skala 1-5 hur betydelsefull stödet var för att ni klarade att genomföra investeringen.** Källa: Enkät Region Västerbotten (oktober 2023).

Drygt 50 kommentarer lämnades via enkäten. Så här kommenterade några av dem:

- *Området vi utvecklar programvara inom är extremt komplex med flera interagerande domänkunskapsområden. Att få stöd för att utveckla en verifieringsbar innovation var helt avgörande för att vi skulle kunna bygga vidare sen.*
- *Utan stödet hade inte investeringen kunnat genomföras, därför helt avgörande*
- *Utan stödet hade vi inte kunnat ta klivet och gjort investeringen*
- *Chansen hade varit mindre att vi lyckats anställa utan stödet*
- *Alla investeringar innebär en risk, stödet underlättade vårt beslut att våga investera*
- *Utan det hade bankerna aldrig gett oss ett lån av den storleken här i inlandet*
- *Utan stöd så krävs ett stort eget kapital om ens investeringen skall vara möjlig men då riskerar man även företagets likviditet på ett annat sätt, bankerna ser inte värdet av fastigheter i vår kommun.*
- *Utan detta stöd skulle vi inte gjort samma satsning o därmed inte behövt fler anställda*

Angående **sysselsättningsökning** i företagen som ett resultat av investeringarna har 50 procent nyanställt personal och i dessa företag har sysselsättningen ökat med **114,6 heltidstjänster** fördelat mellan kvinnor och män enligt bild 8 nedan.

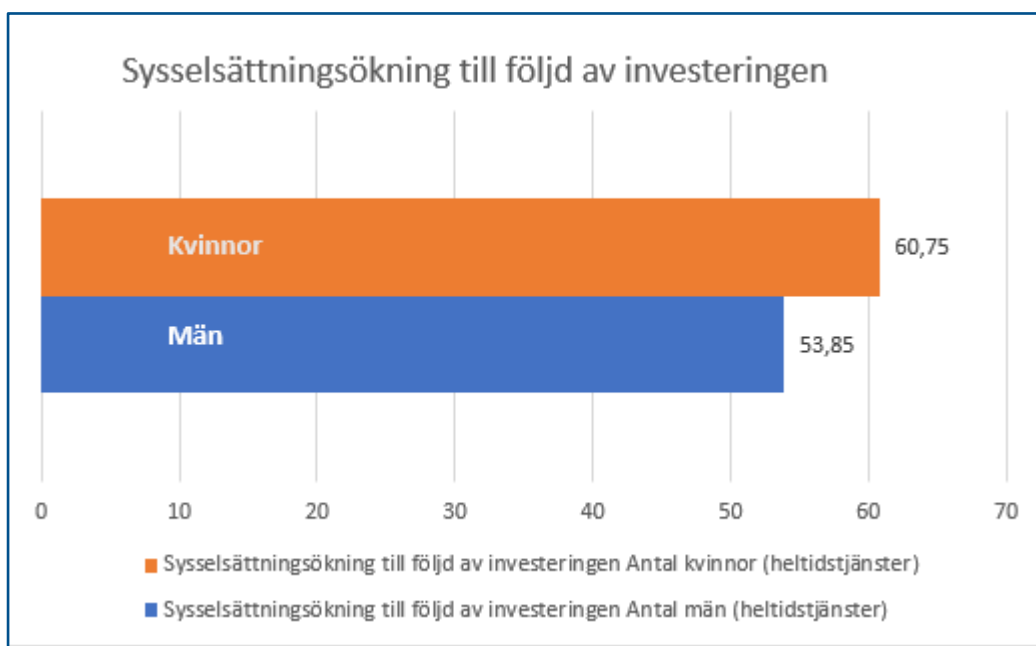

Bild 8. Sysselsättningsökning i de deltagande företagen till följd av investeringen. Källa: Enkät Region Västerbotten (oktober 2023).

Vad beträffar **övriga kommentarer** om hur ansökningsprocessen upplevs bland företagen i projektet råder delade meningar. De allra flesta upplever processen som varken enkel eller komplicerad men det är fler som svarar att den är enkel än komplicerad.

Hur upplevde du ansökningsprocessen?

Namn	Antal	%
1 Mycket enkel	2	2,9
2 Enkel	20	28,6
3 Varken enkel eller komplicerad	38	54,3
4 Komplicerad	8	11,4
5 Mycket komplicerad	2	2,9
Total	70	100

Bild 9. Hur ansökningsprocessen upplevs bland företagen. Källa: Enkät Region Västerbotten (okt. 2023).

Eftersom vi på Region Västerbotten tycker det är viktigt att förenkla för företagen i möjligaste mån ställdes även frågan om företagen har några förslag på hur ansökningsprocessen kan förenklas eller förbättras. 30 företag lämnade svar på den frågan och här är några exempel:

"Ännu mindre byråkrati kring ansökan."

"Nej, jag är faktiskt helt nöjd. Smidigt och mycket kunnigt och trevligt bemötande."

"Sidan har blivit lite knepigare, vid senaste ansökan fanns det ingen information om vilka dokument ni ville att man bifogade, eller så var jag dålig på att leta. Men den infon kring verksamheten som ni vill att man bifogar bör vara tydligt punktad i slutet av ansökan."

"Snabbare och enklare process från handläggaren"

"Kanske hålla en informationsträff med företagarna i Storuman om att man kan söka och hur man går till väga."

"Kanske något exempel kring tidsplanen, som var svårast att få till."

"Det har blivit snårigare och kantigare. Tidigare var det mer hjälp och mer främjande för hela min verksamhet. De flesta småföretagen i glesbygden står på fler ben, den förståelsen fanns förr men nånting har ändrats så det blev mer kantigt."

"Det skulle verkligen vara bra om någon åkte till platsen för att titta på situationen och lära känna företaget bättre. På så sätt tror jag att besluten kan fattas bättre."

"Enklare ansökningar. Snabbare beslut. Inte så krångligt."

"Vet inte, men det är viktigt att man måste redovisa ordentligt, så det inte går att fuska."